

Дата: 20.09.22

Клас: 4 – Б

Предмет: Літературне читання

Вчитель: Лисенко О. Б.

Тема: Робота з дитячою книжкою. Оксана Луцевська «Де талісман класу» (Уривок з повісті «Сева і Ко. Шкільні історії»)

Мета: продовжувати знайомити учнів з творами українських письменників; досліджувати та аналізувати прочитане; визначати зачин, основну частину, кінцівку; навчати помічати незвичайне у звичайному; удосконалювати навички правильного виразного читання; розвивати зв'язне мовлення, уяву, фантазію учнів, збагачувати словниковий запас, розширювати світогляд учнів; виховувати любов до рідного слова.

Хід уроку

Користуйтеся презентацією під час опрацювання даної теми уроку або відео уроком за посиланням:

1. Організаційний момент.

Приготуйте, будь ласка, все, що потрібно для уроку: підручник, зошит, ручку, олівці.

Старанно працюйте. Не забувайте робити хвилинки відпочинку та релаксації під час уроку.

2. Актуалізація опорних знань.

1) Читацька розминка. Відгадування загадок.

Як веселка кольорова,
Має здібності до мови.
Слово пташці цій скажіть –
Повторить вона його вмить.

Народилось їх багато,
Є в них мама, є в них тато.
Менші, ніж заморські свинки,
Ці пухкі, малі тваринки.

У сорочці кам'яній
Ходить все життя одній.
Точно, що не птаха.
Хто це?

2) Рухлива вправа для очей:

<https://www.youtube.com/watch?v=Y4ACKy08GI0>

3. Повідомлення теми уроку.

- *Сьогодні на уроці ми познайомимося з твором молодого письменника Оксани Луцевської «Де талісман класу».*

Продовжимо вчитися досліджувати текст, визначати зачин, основну частину, кінцівку.

4. Вивчення нового матеріалу.

1) Знайомтесь – дитяча письменниця Оксана Луцевська (1982 р.)

2) Стіна слів. Словник.

Талісман — предмет, що за уявленнями людей має чудодійну силу та приносить його власникам удачу, оберігає від небезпеки.
Синонім — амулет.

3) Опрацювання тексту Оксани Луцевської «Де талісман класу».

ДЕ ТАЛІСМАН КЛАСУ

(Уривок з повісті «Сева і Ко. Шкільні історії»)

Ранок був дощовий. Мрячно і прохолодно. У такі дні дуже хочеться спати. Сева прийшов до класу першим. Тато підкинув його до школи на авто, щоб син не змок під дощем. Отож, схиливши голову на парту, Всеволод Дудка куняв.

Крізь сон Севі почулося, нібито до класу хтось тихцем увійшов і так само нечутно вийшов, але хлопець спав таким солодким сном, що не міг продерти очі. Ось він біжить по полю, під ногою вилискує новенький м'яч, легенький вітерець перебирає волосся. Ще одна мить — і Сева заб'є гол у ворота суперника...

— Севе! — почулося просто біля вуха. — Севе! Всеволодові здалося, що то голос вболівальника. Близько-близько, ось-ось той голос вибухне радісним криком: г-о-о-о-л!

— Дудка, — хтось шарпав його за плече, — Севе, черепаха! Всеволод розплющив очі. Перед ним стояла однокласниця Маринка.

— Черепаха! Черепаха! — показуючи рукою на підвіконня, **лементіла дівчинка**.

— Що? — Сева ніяк не міг второпати, де поділися уболівальники. — Це ти мене черепахою називаєш?

— Тю, Дудка! Нашої черепахи не стало! Всеволод нарешті отямився, тоді роззирнувся. За партами вже сиділо кілька дівчат і хлопців.

— Ти прийшов першим, — торохкотіла Марина, — от я й подумала, що, може, ти бачив черепаху.

— Гм... — Всеволод підійшов до акваріума й важно придивився: кришку було відсунуто, а від черепахи не лишилось і сліду.

Раптом Всеволод згадав чийсь кроки по класу і тихий брязкіт... Ключів чи портфельної застібки?

Значить, той, хто пробрався до акваріума, нишком дістав черепаху, сховав її до портфеля й так само непомітно вислизнув із класу. Всеволод повернувся, дивлячись на **спантеличених однокласників**. «Хто ж у нас носить портфеля?» — міркував він.

— Ой, — раптом забідкалася Марина, — це ж треба, яка халепа!

— Яка? — буркнув Іван Вус.

— Яка-яка? Та, щоб ти знав, ця черепаха жила в нашій школі ще до того, як ми з вами народилися. Це талісман нашого класу! — вела Марина.

— Завдяки їй ми і у змаганнях, і в олімпіадах перемагали. Черепаха, Іване, — символ мудрості та наполегливої праці. А тепер її нема, талісмана нашого нема! — і, будучи від природи меланхолійною мрійницею, дівчинка закотила очі й бухнулася на сидіння. — Що тепер буде? Що?

— Що буде? Що? — перепитали слідом за Мариною й інші однокласники.

❖ Які у вас здогадки щодо зникнення черепахи?

Учні потроху сходилися, розгортали сушитися парасолі, скидали куртки та плащики й витріщалися на акваріум, дізнавшись про новину. Невдовзі всі однокласники були збентежені й насторожені. Марина ж і далі **співала свої пісні**.

— Яка халепа, — хапалася вона за голову. — Який жах...

— Послухайте, а черепаха не могла вибратися з акваріума сама? — запитала Ніна.

— Ні, — відповів Юрко. — Вода є, їжа є. То навіщо?

— Дійсно, — підтвердив Сева.

— Мабуть, це якийсь знак? Ще й день, бачте, який, — не вмовкала Марина. — Щось має трапитися. Це знак... Ой, недобре...

Здавалося б, не було чого так хвилюватися: ну, черепаха, ну, зникла... Ну, Марина розвела паніку. Та менше з тим. А втім, черепаха справді вже досить довго жила в їхньому класі. Класний керівник і учні пишались, що їм дозволено її доглядати, отож жартома називали черепаху талісманом. Тепер діти переживали... Ще б так! Марина згустила барви й навіяла на всіх якусь неочікувану тривогу.

Сева, Юрко й Ніна опитали однокласників, хто й коли востаннє бачив черепаху, але всі погодилися, що лишень вчора спостерігали, як черепаха своїми кумедними лапками перебирала камінці на дні акваріума.

Всеволод уже надцять разів пошкодував, що дозволив собі задрімати перед початком уроків. Якби не спав, то, без сумніву, піймав би злодія на гарячому.

— Та кому треба красти черепаху? І, головне, навіщо? — супив чоло Сева.

— То заздрість, — слізно кивала Марина. — Заздрість. Адже наш клас передовий з навчання серед п'ятих класів не тільки нашої школи, а й усього району. — Ні-ні. Щось тут не так, — повторював Сева. Кожен у класі поділився своїми здогадами щодо таємничого зникнення «талісмана» і можливих від того наслідків. Вичерпавши весь запас передбачень, учні позавмирили за партами.

❖ Що може бути далі?

Зателенькав дзвінок. Ось-ось мала увійти вчителька. Збігло п'ять хвилин, тоді десять, а вчителька не з'явилася.

— А я вам казала, — зауважила Марина. — Почалося!

Однокласники сполохано презирнулися. Раптом із коридору почулися кроки, а за мить до класу увійшов завуч.

— Діти, — почав він, — ваша вчителька сьогодні відпросилася, а на заміну їй прийшла, — завуч виглянув за двері, — студентка-практикантка Тетяна Іванівна.

переклички, умостилася на стілець... і вмить підскачила з неймовірним зойком! Волосся їй стало дибки.

— Що це? — розвела вона тремтячими руками. — Що це таке?

— Че-ре-па-ха! — пролунало з-за дверей, і до класу заскочили Петренко з Недільським.

Усі завмерли. Марина зажмурила очі.

— Зараз щось трапиться, — зойкнула вона. Петренко й Недільський підбігли до стільця і радісно піднесли черепаху в повітря.

Вона майбутня вчителька біології і розкаже вам щось цікавеньке. А ви вже, будьте ласкаві, слухайте! Прошу вітати!

Студентка наблизилася до столу.

— Доброго дня, доброго дня вам! — висока струнка дівчина кивала головою навсібіч.

Тепер частина класу дивилася на Тетяну Іванівну, друга ж частина очима проводжала завуча. Зненацька Сева помітив, як хтось із коридору зазирнув у щпарину дверей. Це його насторожило.

Тетяна Іванівна розгорнула журнал для

— Ось вона! — гукнули в один голос. — Наша черепаха! А ми ж весь ранок шукали... Тетяна Іванівна підійшла до хлопців: — Ой, яке миле створіннячко, — затьохкала вона. — Діти, дивіться, яка прекрасна черепаха. Але ж вона, мабуть, має бути в акваріумі, — і поклала черепаху у воду.

Ніна по-вчительськи звернулася до Петренка з Недільським.

— І як це розуміти, хлопці?

— Ми вчора її годували, тож і дістали з акваріума, — пояснював Недільський. — А потім побачили з

вікна, як Вус гола забив хлопцям з 6-Г, то ми на радощах вибігли, а про черепаху геть забули.

— Коли згадали, було пізно, — втрутився Петренко. — Школу вже зачинили. Тож і довелося чатувати з раннього ранку.

— Значить, то ви ходили? — запитав Сева.

— Ми! А хто ж? Шукали черепаху. І де її носило? Хлопці підбігли до акваріума.

— Вона злякалася. Тож і хотіла заховатися на стільці, — зауважила студентка-практикантка. — Адже середовище було для неї незнайомим. От вона

й принишкла тут та й довго не могла б сидіти, якби вас відпустили з цього уроку.

— Ох, усе що робиться — на краще, — видихнула Марина. — А могло й бути значно гірше. Нам пощастило з талісманом, — обернулася вона до всіх. — Я ж вам казала!

Потому Тетяна Іванівна **заходила** **розповідати** дітям про загадковий світ плазунів. Усі її уважно слухали. Та лише Сева думав про забитий Вусом гол, а ще Марина час до часу додавала до вчительських слів, мовляв, пам'ятайте, яка мудра в нас черепаха.

4) Прочитайте слова, правильно ставте наголос. Назвіть орфограми, які є в словах.

продёрти
ви́ліскує
вболіва́льника
ша́рпав
лементі́ла
второпати́
отямив́ся

спантели́чених
забідка́лася
мрійни́цею
меланхолі́йною
бухну́лася
витрі́щалися
неочікува́ну

зателёнка́в
з'я́вилася
споло́хано
навсі́біч
створі́ннячко
затьо́хкала
поя́снював

чатувати́
аква́ріума
практика́нтка
середо́вище
прини́шкла
поща́стило
заходи́лася

5) Фізкультхвилинка:

<https://www.youtube.com/watch?v=kNWwid8OAVM>

5. Закріплення вивченого.

1. Відповіді на питання за змістом тексту.

- ❖ Де відбувався описаний випадок?
- ❖ Назви дійових осіб оповідання.
- ❖ Хто з них сіяв /сіяла паніку, хто звинувачував /звинувачувала себе в тому, що черепаха зникла? Хто насправді завинив/завинила?
- ❖ Чи справдилися твої очікування щодо подальшого розвитку подій?
- ❖ Знайдіть в оповіданні зачин, основну частину кінцівку.

2) Які епізоди тексту відображено на малюнках?

3) Досліджуємо будову тексту, шукаємо частини тексту.

❖ Знайдіть в оповіданні зачин, основну частину, кінцівку.

Зачин

1. Сон Севи.
2. Зникнення черепахи.

Основна частина

3. Сева згадав про чийсь кроки.
4. Зникнення талісману класу.
5. Поява студентки-практикантки.

Кінцівка

6. Талісман знайшовся.

4) Як ви розумієте виділені вислови? Доберіть до них близькі за значенням.

6. Підсумок.

1) Вправа «Відкритий мікрофон».

- Сьогодні я прочитав (ла) про...
- Було цікаво дізнатися...
- Було складно...
- Я зрозумів(ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився(лася)...
- У мене вийшло...
- Я зміг (змогла)...

2) Домашнє завдання.

Підготуйте розповідь про свою улюблену книжку, її автора, героїв.

Роботи надсилайте на Human або на ел. пошту lenusya.lysenko@gmail.com